

Regeringskansliet
Arbetsmarknadsdepartementet
103 33 Stockholm

A.remissvar@regeringskansliet.se

Remissyttrande över betänkandet Ett ordnat mottagande - gemensamt ansvar för snabb etablering eller återvändande (SOU 2018:22) och promemorian Ett socialt hållbart eget boende för asylsökande

Ert diarienummer A2018/00777/I

Förvaltningsrätten i Malmö har fått tillfälle att yttra sig över betänkandet med förslag till ett sammanhållet system för mottagande av asylsökande och nyanlända samt promemorian med förslag om införande av en ordning med områdesbegränsning.

Förvaltningsrätten i Malmö har utöver de synpunkter som nedan redovisas och utifrån de aspekter som domstolen har att beakta inget att erinra mot förslagen.

Social prövning och områdesbegränsning

I betänkandet föreslås en s.k. social prövning av en asylsökandes bostad om denne väljer att bosätta sig i eget ordnat boende istället för i anvisad kommun. Prövningen avser bostadens standard och storlek. En sådan ordning beslutas av Migrationsverket efter ansökan från en kommun. I betänkandet anges, som ett komplement till denna ordning, att vissa områden i landet bör kunna undantas helt för eget boende. Detta förslag berörs närmare i promemorian.

Enligt förvaltningsrätten är det oklart hur de båda förslagen förhåller sig till varandra. Det kan särskilt noteras att promemorians förslag utgår från gällande lagstiftning och inte från betänkandets förslag till ny lagstiftning. Det framstår vidare som mindre lämpligt att införa båda systemen, med s.k. social prövning och områdesbegränsning. Enligt förvaltningsrättens bedömning framstår förslaget om områdesbegränsning som en mer ändamålsenlig lösning av följande skäl.

Promemorians förslag tillförsäkrar den asylsökande en individuell prövning genom möjligheten till en skälighetsbedömning. Skulle det anses vara av vikt att kunna bedöma en bostads standard och storlek, kan dessa krav prövas i samband med denna bedömning. Denna ordning innebär också mindre betungande handläggning eftersom skälighetsbedömningen och rätten till dagersättning prövas i ett och samma beslut, till skillnad från den föreslagna ordningen med social prövning. Beträffande det sistnämnda förslaget önskar förvaltningsrätten särskilt framhäva följande synpunkter.

Med utgångspunkt i Migrationsverkets uppdrag och kompetens anser förvaltningsrätten att det inte är lämpligt att myndigheten får till uppgift att besluta huruvida en social prövning ska införas i ett särskilt område i en kommun. Vidare har det i betänkandet inte närmare berörts huruvida ett underkännande av den asylsökandes eget boende utgör ett självständigt överklagbart beslut, i vart fall enligt förvaltningslagen (2017:900), dvs. oberoende av om dagersättningen sätts ned eller inte. Denna fråga kan tänkas påverka de allmänna förvaltningsdomstolarnas verksamhet och måltillströmning. Någon närmare analys beträffande dessa konsekvenser har heller inte presenterats.

Etableringsinsatser

I betänkandet föreslås genom 26 § lagen om mottagande av asylsökande och vissa andra utlänningar att kommunernas ansvar att erbjuda vissa etableringsinsatser under handläggningen av asylansökan ska upphöra när Migrationsverket har meddelat ett beslut i ett ärende om uppehållstillstånd.

Förvaltningsrätten ställer sig mycket kritisk till detta förslag. Den enskilde asylsökande har en lagstadgad rätt att få ett beslut av Migrationsverket som innebär av- eller utvisning prövat av en migrationsdomstol. Endast i undantagsfall är ett sådant beslut verkställbart omedelbart. En ordning enligt vilken den enskilde skulle förlora rätten till insatser innan hans eller hennes ansökan om uppehållstillstånd på grund av skyddsskäl slutligen avgjorts genom en lagakraftvunnen dom eller beslut ter sig främmande och torde inte stå i överensstämmelse med allmänna förvaltningsrättsliga principer. Skulle migrationsdomstolen vid ett senare skede finna att den enskilde har rätt till internationellt skydd skulle det inte heller framstå som ändamålsenligt att avbryta påbörjade etableringsinsatser för att senare behöva återuppta dessa.

Formalia

I författningsförslagen har det hänvisats till 22 a § i den gamla förvaltningslagen (1986:223) som numera ersatts av 40 § förvaltningslagen (2017:900).

Beredning och beslut

Detta remissyttrande har beslutats av chefsrådmannen Martin Altenhammar. I handläggningen har även rådmannen Pernilla Arrland och förvaltningsrättsfiskalen Daniela Ochsenius Andersson (föredragande) deltagit.

Martin Altenhammar

Daniela Ochsenius Andersson